Adam Witold Wysocki

Na ubiegłorocznym Kongresie Krajowym Uniwersalnej Ligi Masońskiej, prezydent UFL - Austria Wolfgang Lukasiewicz, pełniący jednocześnie z wyboru funkcję Światowego Wiceprezydenta UFL zwrócił się do wszystkich wolnomularzy działających z Lidze o poparcie dla idei stworzenia Karty Europejskiej Tożsamości . Pomysł opracowania takiej karty zgłosił przeszło rok temu na forum Parlamentu Europejskiego prezydent Republiki Czeskiej Vaclav Havel.

Ryłoby pożyteczne - powiedział wówczas Vaclav Havel - aby mieszkańcy Europy nauczyli się rozumieć, że w przypadku Unii Europejskiej nie chodzi o jakieś biurokratyczne Monstrum, lecz o nowego rodzaju ludzką wspólnotę, która powiększa znacznie zakres ich wolności. W tym celu przy ogólnym aplauzie parlamentu europejskiego Havel postulował utworzenie wspomnianej Karty Tożsamości Europejskiej. Ubolewać można, że propozycja ta, szeroko dyskutowana w wielu krajach europejskich przeszła prawie bez echa w Polsce.

Niechże przynajmniej tą drogą wolnomularze polscy dowiedzą się o co w niej chodzi, oraz na czym polega jej znaczenie.

Dokładnie rok temu, w kwietniu 1995 roku powstał konkretny projekt takiego dokumentu. Otrzymałem go po powrocie z Wiednia dzięki uprzejmości pisma “Europasche Zeitung”, wydawanego przez istniejącą od 1946 roku, bardzo wpływową niemiecką organizację Europa - Union Deutschland, której prezydentem jest dr Egon A. Klepsch.

Artykuł 1 - Europa wspólnotą losów

Chcemy czy nie chcemy, Europa jest dzisiaj wspólnotą losów. Europejskie procesy cywilizacyjne, zapoczątkowane przez naszych przodków doprowadziły nas do takiego stopnia rozwoju, że wszyscy jesteśmy od siebie uzależnieni, i wszystko poczyna się zrastać w jedną całość.

Możemy albo cierpieć z powodu tego, iż tak się stało - czytamy dalej w Projekcie Karty - lub też proces ten kształtować. Zachowanie pokoju, ratowanie otaczającego nas środowiska, oraz

organizacja życia w godności dla wszystkich, wymaga prowadzenia wspólnej polityki. Jednoczenie Europy oznacza konieczność odpowiedzi na historyczne wyzwanie oraz konsekwencje bolesnych doświadczeń przeszłości. Wzywa się wszystkich Europejczyków do odpowiedzialnej współpracy przy budowie pokojowego, europejskiego ładu.

Artykuł 2 - Europa wspólnotą wartości

Europa jest wspólnotą wartości. Celem wieńczącym dzieło europejskiej jedności jest wspólna ochrona i rozwój tych wartości, oraz ogólnoeuropejski ład pokojowy, oparty na wspólnym prawie, w którym zapewniona jest wolność jednostki i wolność całej wspólnoty. Lad ten opierać się musi na tolerancji, humanizmie i braterstwie.

Nawiązując do historycznych korzeni świata antycznego, oraz, Chrześcijaństwa, epoki renesansu i humanistycznych treści Oświecenia, nastąpił dalszy rozwój w kierunku ładu demokratycznego, opartego na powszechnym stosowaniu reguł podstawowych praw człowieka i systemie państwa. Wielkie, wspólnie tworzone prądy kulturalne i artystyczne, rosnący zasób wiedzy o prawach natury oraz ich stosowaniu, doprowadziły nas do takiego stopnia rozwoju, w którym wszyscy ludzie, aa zasadach samookreślenia, mogą bez przymusu współżyć ze sobą w warunkach pokoju. Wszystko to, oraz wiele innych wartości stanowi wspólną własność Europejczyków. Europa rozpowszechniła te wartości na wszystkie obszary świata. Tym sposobem nasz kontynent stał się matką rewolucyjnych przeobrażeń w nowoczesnym świecie.

Jednocześnie jednak Europa ciągłe zaprzeczała swym własnym wartościom i brutalnie je naruszała. Po okresie coraz bardziej niepohamowanego narastania przejawów nacjonalizmu i imperializmu, Europejczycy, po dwóch kolejnych wojnach światowych o europejskim rodowodzie przystąpili do działań służących temu, aby Wolność, Prawo i Demokracja stały się czynnikiem zasadniczych stosunków międzypaństwowych i aby wspólnie, mocą dobrowolnie podjętych decyzji oraz we wspólnym poczuciu odpowiedzialności wkroczyć na drogę pokoju i wolności.

Różnorodność procesów rozwojowych w Europie, oraz konieczność kształtowania wspólnej przyszłości spowodowała budowę wzajemnych stosunków międzypaństwowych na zasadach federalnych. Tak zrodziło się europejskie poczucie wspólnoty, i świadomość wspólnej europejskiej tożsamości, nie zakładającej wyobcowania istniejących już wzajemnych powiązań. Bogactwo europejskie polega bowiem na jego różnorodności.

Tożsamość europejska warunkuje wolną wymianę osobową oraz wymianę idei i znajduje wyraz we wspólnej ochronie tych wartości.

Artykuł 3 - Europa wspólnotą życiową

Aby Unia Europejska przerodziła się w Europę Obywateli powinna przeobrazić się w wyraźnie sformułowaną wspólnotę życiową. Obywatel musi otrzymać możliwość większego współudziału w tworzeniu procesów jednoczeniowych w Europie. Trzeba w tym celu umacniać demokratyczne struktury federalne, w sposób bardziej transparentny ukształtować mechanizmy decyzyjne. O zamiarach podejmowania zasadniczych reform należy informować obywateli odpowiednio wcześnie, aby mogli uczestniczyć w publicznych dyskusjach dotyczących tych przedsięwzięć.

Europie potrzebna jest do tego jasna, jednolita i powszechnie zrozumiała Konstytucja, w której w sposób jasny określone są prawa i obowiązki obywateli oraz państw członkowskich, gdzie funkcje i 2adania organów opisane są w sposób zrozumiały dla każdego, tak aby wspólne wartości będące fundamentem wspólnej Europy mogły zostać przyswojone przez wszystkich. Od tego celu ciągle jesteśmy bardzo daleko.

Tworzenie Europy wymaga tworzenia wspólnej polityki oświatowej, w której w większym stopniu położony będzie akcent na wspólne korzenie i wartości, oraz na wspólny los Europejczyków. Trzeba domagać się tego, aby wszyscy obywatele Europy mogli się ze sobą porozumieć.

We wspólnej Europie trzeba wspierać rozwój unijnego obywatelstwa, tak aby obywatele na całym obszarze Unii mieli jednakowe prawa i jednakowe obowiązki. Wreszcie system podatkowy trzeba tak ukształtować, aby obywatel mógł zrozumieć, jaki jest jego osobisty wkład finansowy do Unii Europejskiej i czego się tam od niego osobiście wymaga.

Artykuł 4 - Europa wspólnotą gospodarczą, ze wskazaniem na sprawy gospodarcze, społeczne oraz ochronę środowiska

Po cierpieniach, jakie przyniosły kolejne dwie wojny światowe, coraz głośniej rozlega się wołanie o trwały ład pokojowy. Odpowiadają tym pragnieniom nowe, polityczne inicjatywy. Pod wpływem dwóch ówczesnych wielkich mocarstw światowych rozwinęły się na naszym kontynencie dwa ponadpaństwowe organizmy na podstawie różniących się od siebie systemów społeczno - ustrojowych. Podczas gdy system wschodni z powodów wewnętrznych sprzeczności uległ samolikwidacji i przestał stwarzać Europie alternatywną perspektywę - to

system zachodni zdołał uzyskać wiele sukcesów, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej.

Ta gospodarcza przede wszystkim wspólnota europejska, ze swą orientacją na politykę rynkową, nie zdołała jednak stworzyć wystarczającej platformy dla wspólnej i trwałej europejskiej tożsamości.

Również w sprawach gospodarczych zauważa się obecnie, wielkie niedobory. Gospodarka istnieje dla ludzi, ale cele socjalne, które stawia przed sobą ekonomia stają się coraz mniej rozpoznawalne. Europa musi stać się wzorową wspólnotą społeczną.

Ochrona naszego środowiska oraz ratowanie otaczającej nas przyrody, stało się dla Europy w obliczu postępującej industrializacji jednym z najgłówniejszych zadań. Rosnące, niezależne od linii granicznych niszczenie środowiska pokazuje, że również dla rozwoju gospodarki trzeba stworzyć wspólnie określone prawnie granice. Tylko w taki sposób nasza Ziemia może pozostać żywa i nadająca się do życia również dla naszech dzieci.

Artykuł 5 - Europa wspólnotą odpowiedzialności

W dzisiejszym społeczeństwie światowym, gdy staliśmy się wzajemnie uzależnieni od siebie, wraz z zakończeniem okresu zimnej wojny spada na Europę szczególna odpowiedzialność. Nasz kontynent powiązany jest ściśle z wieloma regionami świata. Konflikty i kryzysy występujące w Europie i poza nią w równym stopniu zagrażają wszystkim europejski państwom i obywatelom. Tylko kooperująca ze sobą, solidarna i zjednoczona Europa, może w sposób skuteczny dopomóc w rozwiązywaniu węzłowych problemów współczene Świata. Sprzeczności i wzajemne przeciwdziałania w polityce europejskiej mogą jedynie prowadzić do chaosu.

Odpowiedzialność globalna ma różne wymiary. Oznacza ona odpowiedzialne współdziałanie przy zapobieganiu konfliktom oraz ich łagodzeniu, poprzez prowadzenie wspólnej polityki zagranicznej oraz dotyczącej bezpieczeństwa. Zakłada to jednak także w takich obszarach jak handel czy ekologia, prowadzenia wobec innych regionów świata polityki opartej na zasadach fair play.

Europa ze swą pokojową integracją i swymi wartościami musi być przykładem dla innych. Musi też respektować prawo do samostanowienia innych państw. Tylko w taki sposób Europa może

zachować swoje własne dziedzictwo.

W dobrze rozumianym interesie Unii Europejskiej leży otwarcie innym państwom, które opowiadają się za europejską wspólnotą - drogi do niej, aby w ramach Narodów Zjednoczonych mogły w większym stopniu współodpowiadać za pokojowy rozwój naszego świata.

Artykuł 6 - Na drodze do Europejskiej Tożsamości

Aby przybliżyć Europejczykom istotę służącego tym celom poczucia europejskiej tożsamości, uważamy za niezbędne:

• nakreślenie zobowiązującego katalogu wspólnych praw zasadniczych i praw człowieka, a także praw socjalnych we wspólnie określonej Karcie' Federalnej Identyczności Europy, obowiązujących zasad tolerancji oraz obywatelskich praw członków Unii, które nas łączą i które w równej mierze są obowiązujące tak dla państw, jak dla obywateli

• uchwalenie klarownej Konstytucji, określającej wspólny ład federalny, w którym żyjemy i który jest zrozumiały dla wszystkich,

• wspólna polityka gospodarcza, socjalna oraz ekologiczna, której celem jest zapewnienie pracy dla wszystkich oraz zabezpieczenie naszej Ziemi przed skutkami zniszczenia środowiska,

• wspólna polityka kulturalna i oświatowa, przekazująca wszystkim zasady europejskiej Jedności w Różnorodności oraz łączące nas wszystkich wspólne wartości (Europejczykiem zostaje się nie poprzez urodzenie, lecz poprzez wykształcenie),

• działanie w kierunku wspólnego języka dla wzajemnego komunikowania się (Obywatelem Unii może być tylko ten, kto potrafi się porozumieć z innymi),

• deklaracja celów politycznych, do których zmierza Europa we współczesnym świecie.

Nie naruszając swego różnorodnego dziedzictwa, Europa musi na forum światowym prowadzić jednolitą politykę.

Wolność, pokój i społeczna sprawiedliwość są naszym najwyższym dobrem. Zapewnienie tych wartości i ich rozwój muszą być naszym celem nadrzędnym. Europa potrzebuje przekonywującego kształtu polityki moralnej, umacniającej poczucie europejskiej świadomości, która czyni Europę wiarygodną i z której Europejczycy mogą być dumni. Gdy to nastąpi, wówczas powstanie także Europejska Tożsamość.

Publikując ten tekst spełniam obietnicę, którą jako gość i uczestnik wiedeńskiego kongresu krajowego UFL złożyłem odpowiadając na apel Vaclava Havla, przekazany przez Wolfganga Lukasiewicza.

Tekst ten, Adam Witold Wysocki, prezydent UFL - Polska wygłosił dnia 8-go maja 1996 w Sz:. L:. EUROPA na W:. Warszawy

Opracował: Brat Bruno – Monaco